

Garády Viktor:
A TÉL SZEGÉNY DALOSA

Olyan kihalt, olyan szomorú most idekűnn minden! Elfakult dísze a rétnak, a mezőnek. eltűntek a fényes, eleven színű virágok róla. A kicsiny zümmögő világ: a tarka színű bogárkák, valahol a föld apró üregeiben, a fák mohos kérge alatt alusznak és várják a virágfakasztó tavaszt. A madárkák melegebb tájakra vándoroltak. Az a kevés is, amely itt rekedt, elhagyta régi fészket, közelebb húzódott a faluhoz és a kertek sövényén, a kerítésen lézeng, az istálló, a fészker s a ház tornáca körül ólalkodik.

A hideg s az éhség hajtja ki őket szellős fészkekből és űzi az ember-lakta tájakra, ahol majd csak akad a számukra egy maroknyi meleg szalma, egy-egy elejtett búzaszem, vagy egy fagyoskodó, beteg légy valahol az eresz alatt, ahová eljut néha az istálló meleg párázata.

A pintyőke, a cinke, a tengelic meg a csíz szinte ide szoktak már. Megbarátkoztak tolakodó, lármás verebeinkkel, s házi szárnyasainkkal. Velük csipognak, keresgélnek udvarunkon. Velük sütkeznek a déli napsugáron. Velük térnek nyugovóra, ha estenden az őszi nap üszköt vet a szürke fellegek közé és a nyugati égélj úgy tűnik föl akkor, mintha lángok csapnának föl reá a hegy mögül.

De mi zörgeti amott a sövény alján a harasztot? Talán valami egér bujkál a fonnyadt levelek között. Dehogy egér. Szárnya van az istenadának. Éppen most röppent fel a törpe bodzafa csupasz ágára. Alig volt ott egy pillanatig, máris leszökött a földre és fürgén ugrándozva egy farakás alá surrant. Majd ismét előbukkant és nagy sebesen a kerítésre szállott. Itt nagyokat hajlongva, farkát magasra emelve, egy darabig izgett-mozgott, aztán a fás kamra tetejére szökött és egyszerre csak eltűnt az eresz alatt.

Rituska tudja, hogy mi a neve ennek a virgonc kis madárnak. Meg is súgta a kis Magduskának, akinek bizony szeget ütött a fejébe az a furcsa név. Ökörszem.

Neki a tél is örömet szerez, éppen úgy, mint a tavasz, a nyár, az ősz. A télnek is megvannak a maga szépségei. Igaz, hogy máskor mindig terített asztal áll előtte. No, de azért télen is kijut neki az eledelből. Éhséget ritkán szenved.

Kicsinyke alakjánál fogva mindenüvé befurakodik, oda is, ahova más madár nem igen férhet be. Átkutatja a legkisebb lyukakat, keskeny falrepedéseket, apró nyílásokat, gödröcskéket, odvacskákat, ahol téli álmát alussza a sok pók, bogár, féreg. Ezeket szedgeti ki.

A kis ökörszem olyan, akárcsak a mi cigányunk. Hóban, fagyban, záporban üti fel sátrát. Nem igen kecsegteti őt a meleg szoba, a dúsan terített asztal, csak meglegyen neki valahogyan a mindennapi, bár sovány eledele s egy csöpp vacca, ahol átaludhassa a hideg éjszakát. Szinte édesen esik neki a mindennapért való nehéz küzdelem.

Talán jobb szeretné ő odakint a szabadban átküzdeni a telet. Ott azonban nagyon sok ellensége akadna, s könnyen elpusztulna. Mert a szegényke igen gyöngén tud repülni s nehezen bírna menekülni az ellenség elől. Azért húzódik a házak mellé. Itt biztosabban érzi magát. Különösen pedig a színe miatt. Tollzatának rozsdabarna színe hasonlít ama környezethez, ahol ő rendesen tartózkodni szokott. A hervadt sö-

vényben, a fonnyadt levelek között, a száraz gallyak s rőzse alatt. Emiatt aztán kikerüli ellenségeit.

Amilyen közömbösen száll szembe az ökörszem az időjárás viszontagságaival, épp olyan nehezen szokja meg az egyforma rendes táplálékot s mindenek fölött a rabságot. Szabadság: ez az ő élete. Ha ezt elveszük tőle: elpusztul.

Bizony jól esnék nekünk, ha a kis kópét szobánkban dédelgethetnők. De hagyjuk őt csak a szabadban. Nagyobb gyönyörűséget lelünk benne, ha télen kint látjuk udvarunkon, amint ide s tova röpked, s hallgatjuk kedves énekét akkor, midőn a kertünkben minden olyan kihalt és csöndes.

(1911)